بسم الله الرحمن الرحيم

ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޕަބްލިކް ހެލްތް
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ.

މަދިރި ކޮންޓްރޯލް ކުރުމާބެހޭ ގަވާއިދު

1. މި ގަވާއިދަށް ކިޔާނީ "މަދިރި ކޮންޓްރޯލް ކުރުމާބެހޭ ގަވާއިދު" އެވެ.

2. މި ގަވާއިދުގެ މަޤްޞަދަކީ، މަދިރިއަކީ ނުރައްކާތެރި ބަލިތަކެއް ފެތުރޭ އެއްމެ ބޮޑު ސަބަބަކަށް ވާތީ ގެއްލުންތައް ކުރިމަތިކުރުވަމުން ދާ އެއްކަމަކަށް ވާތީ، މަދިރި ކޮންޓްރޯލް ކުރުމަށް އެކިފަރާތްތަކުން ޒިންމާދާރު ކުރުވައި ކޮންމެ ފަރާތަކުންވެސް އަދާކުރަންޖެހޭ ޒިންމާތަކެއް ކަނޑައަޅައި އެފަދަ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމެވެ. މިގޮތުން މި ގަވާއިދު ތަންފީޒުކުރާނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތުން ކަނޑައަޅާ ފަރާތްތަކުން، ރާއްޖޭގެ ރަށްރަށު/އަތޮޅު ކައުންސިލްތަކާއި އިދާރާތަކުގެ އެހީތެރިކަމާއެކު ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކާއި ގުޅިގެން އެކަށައަޅާ މިނިސްޓަރު ކަނޑައަޅާ ހިންގާނެއެވެ.

3. ގޭގެ ވަށައިގެން ކުނިކަހާ ނުބައިވާ ޖާގަ ސާފުކޮށް މަދިރި ބޮޑުވާ ތަންތަން ނައްތާލުން
   1. ގޭގެ ވަށައިގެން ކުނިކަހާ ނުބައިވާ ޖާގަ ސާފުކޮށް، މަދިރި ބޮޑުވާ ތަންތަނުގައި ނުވާގޮތަށް ބަލަހައްޓަން ޖެހޭނީ ގޭގެ ވެރިފަރާތުންނެވެ.
   2. ގެއާއި ގެއާއި ދެމެދު ހުރި ދަނޑުވެރިކަމާއި ބާކީ ވެފައިވާ ބިމާއި ގަހާގަހާ ދެމެދުގައި ބަރާބަރަށް ފެން ނަގާލުމަކީ ކޮންމެ ގޭގެ ވެރިފަރާތުގެ ޒިންމާއެކެވެ. މަދިރި ބޮޑުވާ ތަންތަން ނައްތާލުމަކީ ކޮންމެ ގޭގެ ވެރިފަރާތުގެ ޒިންމާއެކެވެ.
   3. އެހެނިހެން ތަންތަނުގެ ވެރިންނަށްވެސް މިފަދަ ތަންތަން ސާފުކޮށް ބަލަހައްޓަން ޖެހޭނެއެވެ.
   4. ގޭގެ ވަށައިގެން ފެން ހުރެވޭ ތަންތަނާއި، މަދިރި ބޮޑުވާ ތަންތަން ނައްތާލުމަށް ގޭގެ ވެރިން ސަމާލުވާން ޖެހޭނެއެވެ.

4. އިމާރާތްކުރުމާއި މަރާމާތުކުރަމުންގެންދާ އިމާރާތްތަކާއި ތަންތަނުގައި މަދިރި އުފެދި، މަދިރި އާލާނުވާ ގޮތަށް ބެލެހެއްޓުން

4.1 އިމާރާތްކުރަމުންގެންދާ ނުވަތަ މަރާމާތުކުރަމުންގެންދާ އިމާރާތްތަކާއި ތަންތަނުގައި ފެން ހަރުލައި، މަދިރި އާލާވާފަދަ ގޮތަކަށް އެފަދަ އިމާރާތްތަކާއި ތަންތަން ބަލަހައްޓައިގެންނުވާނެއެވެ.

4.2 އިމާރާތްކުރަމުންގެންދާ ނުވަތަ މަރާމާތުކުރަމުންގެންދާ އިމާރާތްތަކާއި ތަންތަނުގައި ކޮނެފައި ހުންނަ ވަޅުގަނޑުފަދަ ތަންތަން ބަލަހައްޓަންވާނީ މަދިރި ފަނި އާލާނުވާ ގޮތަކަށެވެ.

4.3 އިމާރާތްކުރަމުންގެންދާ ނުވަތަ މަރާމާތުކުރަމުންގެންދާ އިމާރާތްތަކާއި ތަންތަނުގައި ބޭނުންކުރުމަށް ފެން އަޅާފާ ހުންނަ ތަށި ބާލިދި އަދި ތަށި ބަލަހައްޓަންވާނީ މަދިރިއަށް ނުވަދެވޭނެގޮތަށް ރަނގަޅަށް ބަންދުކޮށްފައި ނުވަތަ މަދިރި އާލާނުވާފަދަ ގޮތަކަށެވެ.

4.4 އިމާރާތްކުރަމުންގެންދާ ނުވަތަ މަރާމާތުކުރަމުންގެންދާ އިމާރާތްތަކާއި ތަންތަނުގައި މަދިރި އުފެދި، މަދިރި އާލާނުވާނެގޮތް ރަނގަޅަށް ބެލެހެއްޓުމަކީ، އިމާރާތްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރާފަރާތާއި އިމާރާތްކުރާ ގޯތީގެ ނުވަތަ ތަނުގެ ބެލެނިވެރިޔާ ފަރާތުގެ ޒިންމާއެކެވެ.

5. އިންޑަސްޓްރީ އެރިއާ މަސައްކަތްކުރާ ތަންތަނުގައި މަދިރި އުފެދި، މަދިރި އާލާނުވާނެގޮތް ބެލެހެއްޓުން

5.1 އިންޑަސްޓްރީ އެރިއާ މަސައްކަތްކުރާ ތަންތަނުގައި މަދިރި އުފެދި، މަދިރި އާލާވާފަދަގޮތް ހުންނަ ތަންތަނާއި ތަކެތީގައި ފެން ހަރުނުލާފަދަ ގޮތަކަށް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ސާފުކޮށް ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ.

5.2 އެކި އެކި ބޭނުންތަކަށް އިމާރާތްތަކުގައި ހަރުކުރެވިފައި ހުންނަ ގަޓަރުތަކާއި ޓާނގީތައް ހުންނަންވާނީ ފެން ހަރުނުލާގޮތަށް އަދި މަދިރިއަށް ނުވަދެވޭނެ ގޮތަށް ރައްކާތެރިކޮށް ނުވަތަ ރަނގަޅަށް ބަންދުކޮށްފައެވެ.

5.3 އިންޑަސްޓްރީ އެރިއާ މަސައްކަތް ކުރާ ތަންތަނުގައި މަދިރި އުފެދި، މަދިރި އާލާނުވާނެ ގޮތް އެތަންތަން ރަނގަޅަށް ބެލެހެއްޓުމަކީ އެތަންތަނުގައި މަސައްކަތް ކުރުމަށް ހުއްދަ ދޫކުރެވިފައިވާ ފަރާތުގެ ނުވަތަ އިންޑަސްޓްރީ އެރިއާ މަސައްކަތް ކުރަމުންގެންދާ ފަރާތުގެ ޒިންމާއެކެވެ.

6. އިޖްތިމާޢީ ތަންތަނާއި ސަރަހައްދުތަކަށް ދިވެހި ރުފިޔާ، ދިވެހި އާޓްވޯކްސްގެ ބޭނުންކުރުން

6.1 މަދުރަސާއި ކޮލެޖުތަކާއި ޔުނިވަރސިޓީތަކާއި ކުޅިވަރުކުޅޭ ބިންބިމާއި ޑިޕާޓްމަންޓާއި އަދި މިނިސްޓްރީ މިފަދަ ތަންތަންގައި ދިވެހި ރުފިޔާ، ދިވެހި އާޓްވޯ ގޮތުގައި ހިންގަ ފަރުވާލާއި ކާނުގައި ފަދަ ތަންތާގައި އަދި ދިވެހި ރުފިޔާ، ދިވެހި އާޓްވޯކްގެ ތަކެތި ނުހުންނާނުހުން އެތަންތަން ރަނގަޅަށް ބެލެހެއްޓުމަށް އެތަންތާއި ހަވާލުވެފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ޒިންމާއެކެވެ.

7. ބޭސް ބޭންކުނޯޓުގެ ދިވެހި ފައިސާއި ދިވެހި ނޯޓުތައިލުން

7.1 ދިވެހި ފައި އާލާތް ފަސޭހައިން ނޯޓުތައާނުލާ ފަދަ ގޮތުގައި ހުށަ ތަންތަނުގައިވާ ދިވެހި ފައިސާއި ދިވެހި ނޯޓުތައިލުމަށްބަހައި، އިންސްޓިޓިއުޝަނެއްސް ނުވަތަ ދިވެހި ފަދަ ތަކެތި މަގާ ކުރިކުރުން/ބޭސް ބޭންކުނޯޓުގެވާލައްވެ. އަދި މިގޮތުން އިންސްޓިޓިއުޝަނެއްސް ނުވަތަ ދިވެހި މަގާ ކުރިކުރުން/ބޭސް ބޭންކުނޯޓުހަރަނާލެވޭ ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާއިން ކަށަވަރުކުރައްވާ ގަވާއިދު ނުވަތަ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން އެކަމަށް ހުއްދަ ހޯދުމަށްފަހުއެވެ.

7.2 ދިވެހި ފައިސާއި ދިވެހި އާލާތް ނޯޓުތައިލުމާއިފަދަ ގޮތުގައި ހުށަ ތަންތަނުގައިވާ ދިވެހި ފައިސާއި ދިވެހި ނޯޓުތައިލުމަށްބަހައި "ހަލަބާރު-ލާ-ވެލިއުމް (ރޯރުވު) ކުލަވެ ފެއެ" އަދި "ތަރަމަވާ ފެއެ" ފަދަ ދިވެހި ފައިސާއި ދިވެހި މަގާ ކުރިކުރުން ނުވަތަ ބޭސް އެއްކަމެއްގެން އުފެއްދި ދެނުވީނި، ބޭންކުނޯޓުނޯޓުވެ މިޤައުމުގެ 7.1 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

8. ފަވާއިދު ތަންފީޛު ކުރުން

8.1 ގޮތެ ގަވާއިދު އިމާރާތްތަކާ އަދި މިނިސްޓްރީ މިފަދަ ތަންތަނުގައި، ދިވެހި ރުފިޔާ، ދިވެހި އާލާތް ތަންތާއި ތަކެތި ހުރިތޯ ބަލާހުރުމަށް ހަރަކާތްތެރިވާނީ ޑިޕާރޓްމަންޓް އޮފް ހެރިޓޭޖް ހެރިޓޭޖުން ނުވަތަ އެޑިޕާރޓްމަންޓުން ބަލާލުމަށް ފަރާތްތަކުން ހަވާލުކުރާނެ ފަރާތަކުންނެވެ.

8.2 ދިވެހި ރުފިޔާ، ދިވެހި އާލާތްފަދަ ތަކެތި ހުރިތޯ ބަލާ ތަފާސް ހިސާބުކުރުމަށް، ޑިޕާރޓްމަންޓް އޮފް ހެރިޓޭޖް ހޯދުމަށް ނުވަތަ އެފަރާތުގެ ހުއްދަ ލިބިގެންނާ ބެހޭގޮތުން، މިގަވާއިދުގެ 3، 4، 5 އަދި 6 ވަނަ މާއްދާގައި ބާރުނަލާފައިވާ ތަންތަނުގެ ބޭންކުނޯޓުމުން ގެންދާ ފަރާތްތަކުން ނުވަތަ އެފަދަ ތަންތާގެ ރަޖިސްޓްރީގެ ވެރިފަރާތްތަކުން އެއްބާރުލުން ދިނުމާއެކު، ޑިޕާރޓްމަންޓް އޮފް ހެރިޓޭޖް ހޯދުމަށް ނުވަތަ އެފަރާތުން ހުއްދަ ލިބިގެންނާ ދިނުން، އެތަންތަނަށްވަދެ، ތަފާސްހިސާބު ހޯދުމަށް ދޫކުރާނެއެވެ.

8.3 ދިވެހި ރުފިޔާ، ދިވެހި އާލާތްތަކެއް ހުށަ ތަންތަން، މިގަވާއިދާ އެއްގޮތް އިސްތިޢުމާލުކުރަން ބޭނުމުން ނުވަތަ ތަންތަން ގަވާއިދާ އެއްގޮތް އިސްތިޢުމާލުކުރަމުން ނުދަނަ، އެތަންތަން އެވަގުތު ބޭންކުނޯޓުކުރުން ގެންދާ ނުވަތަ ތަންތާއި ހަވާލުވެފައި ތިބި ފަރާތްތަކާ ނުވަތަ އެތަންތާގެ

ރަޖިސްޓްރީގެ ފީއިފަރާތްތަކާމެދު ގަވާއިދުން ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޚާއްޞަކޮށް އެޗް ޕީޔޫ ހައްގު ލިބިގެންވެއެވެ.

8.4 މަދިރިއާއި މަދިރި ފަނި އާލާވެދާ ތަންތަން ނުވަތަ އެއްޗެއް އަމިއްލަ މިލްކުގެ ގޯއްޗެއް ނުވަތަ އިމާރާތެއްގެ ތެރޭގައި ހުރިތޯ ބަލަންޖެހިއްޖެނަމަ، އެގޯއްޗަކަށް ނުވަތަ އިމާރާތަކަށް ނުވަތަ ތަނަކަށް ވަދެ، އެތަނެއް ޗެކްކުރަން ދިޔުމުގެ ކުރިން އެގޯއްޗެއް ނުވަތަ އިމާރާތެއް ނުވަތަ ތަނެއް ބޭނުން ކުރަމުން ގެންދާ ފަރާތަކަށް ނުވަތަ އެތަނެއްގެ ޤާނޫނީ މިލްކުވެރިފަރާތަކަށް އެކަން ލިޔުމުން އަންގައި، އެފަރާތުގެ ހުއްދަ ހޯދަންވާނެއެވެ.

9. ގަވާއިދާ ހިލާފުވުން

މި ގަވާއިދާ ހިލާފުވާ ފަރާތްތަކާ ދޭތެރޭ ތިރީގައި މިވާގޮތުގެމަތިން އަމަލު ކުރަމުން ގެންދެވޭނެއެވެ.

9.1 މަދިރި ފަނި އުފެދޭފަދަގޮތަށް ހުރި ނުވަތަ އުފެދިދާނެފަދަ ތަނެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ފެން ހިފަހައްޓާ ފަހަރަށް ފެނިއްޖެނަމަ އެފަދަ ތަނެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ހުރި ގޯއްޗެއް ނުވަތަ އިމާރާތެއް ނުވަތަ ތަނެއް ބޭނުންކުރަމުންގެންދާ ފަރާތަކަށް ނުވަތަ އެތަނެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ހުރި ގޯއްޗެއް ނުވަތަ އިމާރާތެއް ނުވަތަ ތަނެއްގެ ވެރި ފަރާތަކަށް އެފަދަ ތަނެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ސާފުކޮށް، ރަނގަޅުކޮށް ނުވަތަ އިސްލާހުކުރުމަށް ލިޔުމުން އެންގޭނެއެވެ.

9.2 މި ގަވާއިދުގެ 9.1 ވަނަ މާއްދާގައިވާގޮތުގެ މަތިން ލިޔުމުން އެންގުމުންވެސް، މަދިރި އުފެދި މަދިރި އާލާވާގޮތަށް ހުރި ތަންތަން ރަނގަޅުކޮށް އިސްލާހުނުކޮށްފިނަމަ އެފަދަ ތަނެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ހުރި ގޯއްޗެއް ނުވަތަ ބިމެއް ނުވަތަ އިމާރާތެއް ނުވަތަ ތަނެއްގެ ފަރާތަކާމެދު، 150.00 (ސަތޭކަ ފަންސާސް) ދިވެހި ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑު ނޫން އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޚާއްޞަކޮށް އެޗް ޕީޔޫ ހައްގު ލިބިގެންވެއެވެ.

9.3 މި ގަވާއިދުގެ 9.2 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ޖޫރިމަނާކުރެވޭ ފަރާތްތައް ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރަންދެން ތަކުރާރުކޮށް ގަވާއިދާ ހިލާފުވާނަމަ، އެފަދަ ފަރާތްތަކުގެ މައްސަލައެއް ސަރުކާރުގެ ހުއްދަކުރަންޖެހޭ ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކަށް ފޮނުވުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޚާއްޞަކޮށް އެޗް ޕީޔޫ ހައްގު ލިބިގެންވެއެވެ.

10 މި ގަވާއިދަށް އަމަލުކުރަން ފަށާނީ .... ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ.

11 މި ގަވާއިދުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާ ހިނދަކު:

"ގޯތިގެދޮރު" ކަމަށް ބުނެފައިވަނީ، މީހުން ދިރިއުޅުމަށް ހާއްސަކޮށް ހަދައި، ހިއްކާފައި ހުންނަ ގޭގޭއާއި އެތެރެތެރޭގެ އިމުގައިވާ ބިމެވެ.

"އިމާރާތްކުރުމުގެ ތަންތަން" ކަމަށް ބުނެފައިވަނީ، އެކި އެކި އިމާރާތްތައް ބިނާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރަމުން ގެންދާ ތަންތަނެވެ.

"ވަޅުގަނޑު" ކަމަށް ބުނެފައިވަނީ، އެތަނަކުން ފެން އެއްވަރަށް ނުވަތަ ފެންހަރުލާގޮތަށް ކާނުވައި ފެންހުރެވޭފަދަ ފެންހަރުލައި ދިޔަ ފެނުގެ ފެން ގޮތް ތަންތަނާއި ވަކި ގޮތަކަށް ބޭނުމަކަށް ނުކުރެވިގެން ކާނުވައި ފެންހުރެވޭ ގަނޑުވައި ފެން އަޅައިފައި ހުރި ތަނެވެ.

"އިޕިޑެމިކް މަސައްކަތު ކުރާ ތަންތަން" ކަމަށް ބުނެފައިވަނީ، އިޕިޑެމިކް އެކި އެކި ބާވަތްތަކުގެ ނުވަތަ މަސައްކަތްތަކުން ކުރުމަށް ގާއިމުކުރައްވާ ތަންތަނާއި ބިނާކުރުމުގެ ބަދަލުކުރެވޭ ތަންތަނެވެ. މީގެ ތެރޭގައި ދަނޑުވެރިކަންކުރާ ތަންތަނާއި ފެނުގައި ގަސް ހެއްދާ ތަންތަނާއި އާދީސް ބޭނުމަކަށް މަސައްކަތް ކުރަމުންދާ ތަންތަންވެސް ހިމެނެއެވެ.

"ހޮޓާ" ކަމަށް ބުނެފައިވަނީ، ފަތުރުވެރިން ދިރިއުޅުމަށް އެތެރޭގައި ހުރި އަންނަ ގޮސް ހުންނަ، އެއްގޮސް ކުރެވޭ ބާވަތުގެ ހުރިހާ ތަނެއް ހުރި ތަން ހަދާ ގޮސް ހުންނަ ހުރިހާ ތަނެކެވެ.